

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2020 m. liepos 10 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko, Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas) ir Veslavos Ruskan (pranešėja), teismo posėdyje išnagrinėjo pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo administracinėje byloje pagal pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ apeliacinį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų 2020 m. vasario 11 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ skundą atsakovams Šilutės rajono savivaldybės administracijai, akcinei bendrovei „Energijos skirstymo operatorius“, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, Lietuvos automobilių kelių direkcijai prie Susisiekimo ministerijos, Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, akcinei bendrovei Telia Lietuva, uždarajai akcinei bendrovei „Šilutės šilumos tinklai“, uždarajai akcinei bendrovei „Šilutės vandenys“, viešajai įstaigai „Plačiajuostis internetas“, trečiajam suinteresuotam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Šiltas namas“ dėl leidimo rekonstruoti statinį(-ius) panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

Pareiškėjas asociacija „SOS Šilutės medžiai“ (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti atsakovo Šilutės rajono savivaldybės administracijos išduotą 2019 m. kovo 25 d. leidimą rekonstruoti statinį(-ius) Nr. LRS-37-190325-00012 (toliau – ir Statybos leidimas), išduotą pagal Martyno Jankaus, Lauko, Miško, Sodo gatvių Šilutės mieste rekonstravimo projektą.

Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmai 2020 m. vasario 11 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Teismas, be kita ko, padarė išvadą, kad ginčijamas Statybos leidimas pareiškėjui tiesiogiai nesukelia jokių teisinių pasekmių, nepažeidžia jo teisių ir neturi įtakos jo pareigoms, todėl pareiškėjas negali inicijuoti ginčo teisme kaip subjektas, ginantis viešąjį interesą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos

įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 55 straipsnio 1 dalimi (ABTĮ 88 straipsnio 1 punktas). Teismas pažymėjo, kad nustatčius, jog įstatymai nesuteikia pareiškėjui teisės kreiptis į teismą dėl skunde nurodomo viešojo intereso gynimo, byla nutraukiama, tačiau nagrinėjamu atveju ginčas išspręstas įvertinus paties pareiškėjo subjekcinę teisinę suinteresuotumą, todėl jo skundas atmestinas.

Pareiškėjas apeliaciniame skunde, be kita ko, prašė panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir bylą perduoti nagrinėti tam pačiam teismui iš naujo.

II.

Pareiškėjas pateikė apeliacinės instancijos teismui prašymą pritaikyti reikalavimo užtikrinimo priemones – administracinio akto galiojimo sustabdymą, t. y. laikinai sustabdyti Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 25 d. leidimo statyti naują (-us) statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012 galiojimą.

Nurodo, kad atsakovas pradėjo įgyvendinti Šilutės miesto M. Jankaus gatvės rekonstravimo projektą pagal ginčijamą Statybos leidimą. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo pagrindas – būtinybė laikinai sureguliuoti padėtį, susijusią su ginčytiniais teisiniais santykiais, kol ginčas nėra iki galo išnagrinėtas. Medžių šalinimas įgyvendinant M. Jankaus g. rekonstrukcijos projektą bei vykdamas darbus, remiantis Statybos leidimu, yra su aplinka susiję sprendiniai, kurie lemia pareiškėjo vienijamų fizinių asmenų aplinkos būklę, gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygas. Istorinės miesto dalies liepos, kurias norima nukirsti, yra neatsiejama šios vietovės kraštovaizdžio dalis, vienas iš nedaugelio išlikusių senosios vokiškosios gatvės alėjos pavyzdžių, branginama vietos gyventojų bei kuriant jiems sveiką ir saugią aplinką. Šiuos medžius nukirtus, ne tik būtų suardyta ekologinė zonos pusiausvyra ir suduotas skaudus moralinis smūgis įvairioms visuomenės kartoms, tačiau ir sunaikintas svarbus kultūrinis-istorinis kraštovaizdžio elementas. Medžių iškirtimas gali ne tik turėti neigiamą poveikį aplinkai, bet ir vienareikšmiškai bus negrįžtamas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

III.

Šiuo atveju yra sprendžiamas pareiškėjo prašymo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones – laikinai sustabdyti Šilutės rajono savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 25 d. leidimo statyti naują (-us) statinį (-ius) Nr. LRS-37-190325-00012 galiojimą – pagrįstumas.

ABTĮ 70 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog teismas arba teisėjas proceso dalyvių motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva gali imtis priemonių reikalavimui užtikrinti. Reikalavimas gali būti užtikrinamas bet kurioje proceso stadijoje, jeigu proceso dalyvis tikėtina pagrindžia reikalavimo pagrįstumą ir, nesiėmus užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. Jeigu yra šioje dalyje nurodyti pagrindai, reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos ir tais atvejais, kai būtina laikinai sureguliuoti padėtį, susijusią su ginčytiniais teisiniais santykiais. To paties straipsnio 3 dalyje numatyta, kad reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti: 1) draudimas atlikti tam tikrus veiksmus; 2) išieškojimo pagal vykdomąjį dokumentą sustabdymas; 3) ginčijamo individualaus teisės akto, taip pat ir suteikiančio kitam asmeniui (ne pareiškėjui) subjektingas teises, galiojimo laikinas sustabdymas; 4) kitos teismo ar teisėjo taikomos priemonės.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymėta, jog teismas, sprenddamas dėl ABTĮ 70 straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, turi nustatyti,

kad yra reali grėsmė, jog netaikius šių reikalavimo užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. Reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos, jei yra *prima facie* (iš pirmo žvilgsnio) argumentų dėl skundžiamo akto galiojimo ir dėl to, kad administracinio akto vykdymas sukels didelę žalą, kurios atitaisymas (kompensavimas) būtų sudėtingas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-899-575/2016). Reikalavimo užtikrinimo priemonėmis, kaip įstatymu suteikta teise, turi būti naudojamosi protingai ir sąžiningai, negalima ja piktnaudžiauti, naudotis ja ne pagal paskirtį (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-272/2012; 2013 m. sausio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-101/2013; 2019 m. rugpjūčio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-564-556/2019).

Atkreiptinas dėmesys, kad reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas pagal nustatytas aplinkybes turi būti adekvatus siekiamam tikslui, nepažeisti proporcingumo ir proceso šalių interesų pusiausvyros principų bei viešojo intereso (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸⁵⁸-602/2010). Asmenys, prašantys taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones, privalo nurodyti aplinkybes, sudarančias reikalavimo užtikrinimo pagrindą, bei pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-900-662/2016; 2019 m. rugpjūčio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-564-556/2019).

Nagrinėjamu atveju aktualus ABTĮ 70 straipsnio 3 dalies 3 punkte įtvirtintos reikalavimo užtikrinimo priemonės – ginčijamo individualaus teisės akto galiojimo laikinas sustabdymas – taikymas. Pareiškėjas įrodinėja, kad nepritaikius prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės, bus padaryta neatitaisoma žala – bus iškirsti medžiai.

Minėta, kad besikreipiančiam į administracinę teisumą asmeniui laikinoji apsauga – ginčijamo akto laikinas galiojimo sustabdymas, gali būti taikoma, kai yra dvi kumuliatyvios ABTĮ 70 straipsnyje įtvirtintos reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo sąlygos: 1) proceso dalyvis tikėtinais pagrindžiais skundo reikalavimo pagrindumą (t. y. nurodo *prima facie* argumentus dėl skundžiamo akto neteisėtumo); 2) nesiėmus užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime medžių išskirtimo aspektu nurodė, kad pareiškėjas teigdamas, jog įrengiant žiedinę sankryžą, bus pašalinti medžiai, nepateikia įrodymų, dėl kokių priežasčių jie negali būti šalinami ir vietoj jų negalima atsodinti kitų želdinių. Pareiškėjas apeliaciniame skunde pažymėjo, kad minėtas teismo sprendimo motyvas yra nepagrįstas, nes: 1) oficialiai skelbiamais tyrimais įrodyta, kad 70 proc. anglies, esančios medžio kamiene, sukaupiama antroje medžio gyvenimo pusėje; kuo medis brandesnis, tuo daugiau anglies kasmet savyje kaupia, tuo būdu brėsdamas medis įgyja savybę vis našiau valyti orą, pasisavinti anglies dvideginį ir išskirti deguonį; 2) teismo svarstymas prieštarauja bylos duomenims, pagal kuriuos įgyvendinant projektą būtų pašalinti 11 brandžių medžių ir pasodinti tik 4 nauji medeliai, todėl vertinamasis kriterijus neturint specialistų išvadų šiuo atveju negalėtų būti taikomas kaip motyvas, sprendžiant teisės klausimą, tuo tarpu bylos duomenys tik patvirtina Projekto tiesioginį ryšį su jo poveikiu aplinkai. Pareiškėjas savo prašyme dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių pažymi, kad medžių išskirtimas turės neigiamą poveikį aplinkai, žmonėms, kraštovaizdžiui.

Teisėjų kolegija, įvertinusi bylos medžiagą, teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nurodo, kad šiuo atveju sutiktina, kad galimas brandžių medžių nukirtimas yra negrįžtamas, tačiau šiuo atveju pareiškėjas nepateikė nei konkrečių ir detalizuotų paaiškinimų dėl keleto vienetų medžių nukirtimu daromos žalos žmonėms, aplinkai ar kraštovaizdžiui, nei juos pagrindžiančių įrodymų dėl to, jog minėtas medžių nukirtimas padarytų žalą (ypač didelę), taip pat, jog jos nebūtų galima

kompensuoti pasodinant kitus želdinius ar kitais būdais. Pareiškėjo procesiniuose dokumentuose nurodomi argumentai dėl galimo medžių nukirtimo yra abstraktūs, deklaratyvaus pobūdžio ir savaime nepagrindžia galbūt kilsiančios žalos, jos dydžio ir atsakovo neteisėtą, kaip teigia pareiškėjas, veiksmų išduodant Statybos leidimą akivaizdžios neigiamos įtakos pareiškėjo deklaruojamoms vertybėms. Aplinkybė, kad pareiškėjas ginčija Statybos leidimo teisėtumą, siekdamas užkirsti kelią brandžių medžių kirtimui, savaime nereiškia, kad šio administracinio akto vykdymas pažeis pareiškėjo teisę į sveiką ir švarią aplinką. Pareiškėjo siekis išsaugoti augančius medžius ir turėti tą patį kraštovaizdį ginčui aktualioje miesto dalyje nesudaro pagrindo ginčo situacijos vertinti kitaip, juo labiau, kad šie argumentai nebuvo nurodyti pareiškėjo skunduose, teiktuose pirmosios instancijos teismui, todėl nebuvo išanalizuoti ir įvertinti priimant teismo sprendimą, jie nebuvo pateikti ir apeliaciniame skunde.

Tai reiškia, jog pareiškėjas neįvykdė įstatyme numatytos pareigos pagrįsti prašomų taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo sąlygas, todėl jo prašymas netenkinamas. Pažymėtina, kad ši nutartis neužkerta kelio kreiptis pareiškėjui į teismą su prašymu dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, kuriame būtų pagrįstos tokių priemonių taikymo sąlygos.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 70 straipsnio 4 dalimi, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Pareiškėjo asociacijos „SOS Šilutės medžiai“ prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo atmesti.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Ričardas Piličiauskas

Veslava Ruskan